

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

VERGADERING VAN DINSDAG 14 MEI 1996

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over maatregelen om het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen te beperken

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.15 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over maatregelen om het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen te beperken

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over maatregelen om het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen te beperken.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, enkele weken geleden werd een hele woonwijk in Sint-Truiden door het overdaadig spuiten van het giftige insecticide DNOC onder een laag geel gif bedolven. Daardoor werd opnieuw de aandacht gevestigd op het overmatige gebruik van pesticiden in ons land. In België worden per hectare acht keer meer pesticiden gespoten of uitgestrooid dan in de Verenigde Staten en vijftien maal meer dan in Zweden. België en Nederland zijn per oppervlakte de grootste verbruikers van pesticiden in Europa. Dit kwistig inzetten van pesticiden blijft niet zonder gevolg voor ons leefmilieu. Uit gegevens van het Studiecentrum voor Water van 1995 blijkt dat de concentraties aan pesticiden in oppervlakte- en grondwater, maar ook in regenwater, zorgwekkend hoog liggen. Ik stelde u daarover reeds een actuele vraag.

Veel voorkomende stoffen zijn bijvoorbeeld atrazine, simazine, diuron, maar ook dinitrofenolen, zoals het gewraakte produkt DNOC. Concreet voor DNOC zitten 86 van de 88 monsters regenwater boven de veilige norm voor drinkwater en oppervlaktewater geschikt voor drinkwater van 0,1 microgram per liter. Verschillende pesticiden zijn in hoge doses acuut giftig. De meeste zijn ook in lagere hoeveelheden chronisch giftig. Bovendien zijn de meeste pesticiden persistent, bio-accumuleerbaar en erg mobiel. Van verschillende pesticiden is intussen bewezen

dat ze kankerverwekkend zijn. Vooral kinderen zijn een bijzonder gevoelige groep. In Engeland legde professor David Walker van het Queen's Medical Centre de band tussen hersentumoren bij kinderen en het gebruik van landbouwpesticiden in Lincolnshire, om maar één voorbeeld van recent onderzoek te noemen. Op een wetenschappelijk symposium te Amsterdam bevestigden diverse wetenschappers onlangs dat chloorhoudende pesticiden het vrouwelijk geslachtshormoon zodanig beïnvloeden dat er een verhoogde kans op borstkanker ontstaat.

Laat me toe even stil te staan bij de twee pesticiden die recent meer in de kijker stonden, met name DNOC en methylbromide. Ik weet natuurlijk dat het erkennen en toelaten van pesticiden een federale materie is, maar ik kom daar straks toe. Om te beginnen : DNOC. In Engeland werd de erkenning van dit produkt al in 1989 ingetrokken, omdat het verdacht werd van teratogene eigenschappen. Dit is het doorgeven van schadelijke effecten aan het nageslacht bij bevruchting, zwangerschap of borstvoeding. In Duitsland is het gebruik van DNOC sinds 1993 verboden, onder meer vanwege het grote gevaar voor het grondwater. Wat Nederland betreft, nam ik contact op met de deskundige terzake, professor Lucas Reyners van de Universiteit van Amsterdam. Hij deelde me mee dat het ondenkbaar is dat DNOC in Nederland nog zou worden ingezet voor de bestrijding van bladluis, gezien het extreem giftige karakter van DNOC, dat bekend staat als een allesdoder.

Een tweede produkt dat recent in opspraak kwam, is methylbromide. Dit bodemontsmettend middel is ook een uiterst giftig pesticide. In het verleden hebben al heel wat spuiters en tuinders door dit goedge acute vergiftigen opgelopen. Er zijn ernstige wetenschappelijke aanwijzingen dat methylbromide tot schade aan het zenuwstelsel leidt, kankerverwekkend is en erfelijke afwijkingen bij het nageslacht genereert. Bromideresiduen worden aangetroffen in voedselgewassen zoals sla, tomaten en peterselie en belangrijke methylbromideconcentraties komen ook voor in het oppervlakte- en grondwater. Bovendien weten we allemaal dat methylbromide ook wordt genoemd als één

Malcorps

van de belangrijke ozonvreters. Om die reden is het in verschillende landen, zoals Nederland, Duitsland, Denemarken en Zwitserland, al verboden. Ook in Oostenrijk en de Verenigde Staten zou het op korte termijn verboden worden.

Voor het gebruik van dit produkt, bijvoorbeeld in de tomatenteelt, zijn bovendien goede alternatieven voorhanden, zoals ontsmetting van de bodem door stomen, substraatteelt of de omschakeling naar biologische landbouw.

Desondanks heeft het bedrijf De Ceuster van u onlangs nog een vergunning gekregen voor de opslag van methylbromide en van het al even gevaarlijke chloorpicrine in Grobbendonk. En dat ondanks een stoet van negatieve adviezen, die ik hier niet allemaal zal overlopen. U kunt zich bovendien niet verschuilen achter de stelling dat deze extra opslagruimte strikt nodig zou zijn om de aanvoer van dit produkt op de binnenlandse markt te verzekeren. Aangezien de andere vestiging van De Ceuster in Sint-Katelijne-Waver nog een vergunning heeft die tot 2007 loopt, is een nieuwe opslag in Grobbendonk enkel nodig voor overslag en export.

Dat De Ceuster toch een vergunning kreeg, is een symptoom van een schrijnend non-beleid inzake pesticiden. In wat volgt wil ik hard pleiten voor een coherent pesticidenreductiebeleid. In Denemarken, Zweden en Nederland zijn dergelijke pesticidenreductieprogramma's opgesteld. Daarin worden streefdoelen vooropgesteld, wordt een reeks van instrumenten vastgelegd om deze doelstellingen te bereiken en wordt ook een regelmatige voortgangrapportering voorzien. En, zoals blijkt, met succes.

Ik was blij vast te stellen dat ook in MINA II een reductieprogramma voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen als actie nummer 28 opgenomen. Daarbij geeft men aan dat een permanent overlegorgaan met het federale niveau moet worden opgericht. Spijtig genoeg blijkt men weinig overtuigd te zijn van de ernst van de situatie, want men geeft zichzelf rustig de tijd, zoals ook voor veel andere zaken. Tegen 2001 gaat men op zijn dooie gemakje zo'n reductieprogramma opmaken. Intussen is België en ook Vlaanderen al duchtig over tijd wat het uitbannen van stoffen, gevaarlijk voor milieu en gezondheid, betreft, zoals vastgelegd in de derde Noordzeeconferentie, bijvoorbeeld voor een aantal gevaarlijke pesticiden zoals endosulfan, tributyltin en dichloorvos.

Dat u als Vlaams milieuminister niet bevoegd bent voor het erkennen van pesticiden is duidelijk, maar dit mag geen excuus zijn. Vandaar dat ik graag even op een rijtje wil zetten wat het Vlaamse Gewest wel kan doen.

De vragen die ik u bezorgde, sluiten daar nauw bij aan. In feite wil ik graag van u horen of u mijn redenering kunt volgen, de volgende punten als uw verantwoordelijkheid

onderkent en of u deze verantwoordelijkheid dan ook ten volle zult opnemen.

Ten eerste levert het aanmaken, formuleren, opslaan of vervoeren van pesticiden telkens de nodige risico's op, zowel voor de veiligheid van de werknemers als voor omwonenden. Ik herinner aan het geval van het Antwerpse Protex, een pesticidenfabriek in Deurne, die in 1991 door brand werd vernield. De Vlaamse milieuminister heeft de plicht de normering zo streng mogelijk te maken, zeker ten aanzien van chloorpesticiden, bijvoorbeeld via de sectorale lozingsvoorwaarden in Vlare II.

Zolang de federale minister geen radicaal produktieverbod voor een aantal gevaarlijke pesticiden uitvaardigt, zou de gewestminister op zijn minst de normen verder kunnen aanscherpen.

Los daarvan kan de minister omwille van milieu en gezondheid nieuwe vergunningen weigeren, wat ons inziens had moeten gebeuren in Grobbendonk.

Een tweede punt betreft de beperkingen op het gebruik met het oog op milieu en gezondheid. De Vlaamse ministers bevoegd voor leefmilieu, volksgezondheid en landbouw kunnen maatregelen uitvaardigen om het milieu en de gezondheid te beschermen, als de federale voorzorgsbepalingen niet volstaan. De meest efficiënte wijze van werken zou natuurlijk ook hier zijn dat één en ander in federaal-gewestelijk overleg gebeurt. Zo is het van groot belang dat afstandsregels en sproei-beperkingen gerespecteerd worden ten aanzien van woonhuizen, waterwingebieden, natuurgebieden, noem maar op. De vraag is zelfs of omwille van het milieu het gebruik van bepaalde pesticiden, zeker in bepaalde gebieden, ook door de gewesten niet kan worden verboden.

In het ontwerp van bekkendecreet van de vorige milieuminister De Batselier, dat in voorbereiding was, vinden we in artikel 16 de intentie terug om een reductieprogramma in te voeren voor een lijst van gevaarlijke stoffen die in het water terecht kunnen komen. En in de toelichting lezen we. Ik citeer. De Vlaamse Regering oordeelt derhalve dat de Gewesten bevoegd zijn om het gebruik van op de markt gebrachte produkten aan normen te onderwerpen rekening houdende met de impact die het gebruik van deze produkten op het ontvangend milieu kunnen hebben. Einde citaat. Daarbij was ook uitdrukkelijk sprake van bestrijdingsmiddelen. De vraag is of deze zienswijze op dit moment door de nieuwe Vlaamse regering nog wordt gedeeld.

Wat het vastleggen van grenswaarden voor pesticiden in het milieu betreft, is het van groot belang dat de Vlaamse milieuminister immissiegrenswaarden vastlegt voor concentraties aan pesticiden in bodem, water en lucht, zo nodig voor afzonderlijke stoffen of stoffengroepen – denk aan de groep van dinitrofenolen – maar ook voor alle pesticiden samen. Bovendien moet duidelijk worden gesteld

Malcorps

welke noodmaatregelen zullen worden getroffen, als bepaalde van deze grensnormen worden overschreden.

Een vierde punt handelt over de voorlichting in verband met een verantwoord gebruik van pesticiden. Dit geldt onder meer voor de landbouwers, alhoewel voor hen al bepalingen in het ARAB zijn opgenomen, wat ook een federale materie is. Door de Vlaamse regering zou vooral het gebruik van pesticiden door de huishoudens, en zeker binnenshuis, kunnen worden aangepakt. Ik denk dat het probleem van de binnenshuisvervuiling dikwijls sterk wordt onderschat.

Een vijfde punt handelt over de herevaluatie van het pesticidengebruik door de overheden. Volgens artikel 2 van het berrbesluit is het gebruik van biociden door publiekrechtelijke rechtspersonen verboden, maar in de praktijk wordt er nog zeer courant gespoten zowel door Openbare Werken, de NMBS als door gemeenten. Op dit ogenblik heeft blijkbaar niemand juist zicht op de vraag hoeveel pesticiden in de praktijk nog worden gebruikt door overheidsinstanties. Ook de Vereniging voor Openbaar Groen kon op deze vraag niet antwoorden. Mijnheer de minister, kunt u een inventaris laten opmaken van de hoeveelheden pesticiden die nog door overheden of door privé-firma's in onderaanneming van overheden worden ingezet? Voor ons is het duidelijk dat het berrbesluit effectief moet worden toegepast en dat overtredingen moeten worden geverbaliseerd.

Een voorlaatste punt is de gewestelijke inbreng inzake milieu en gezondheid bij de erkenning, de toelating of – waar wij op aandringen – de herevaluatie van pesticiden. Zowel bij de erkenning van landbouwpesticiden door het ministerie van Landbouw als bij de toelating van biociden door het federale ministerie van Volksgezondheid zouden de gewesten, bevoegd voor leefmilieu en gezondheidszorg, structureel nauw moeten worden betrokken. Het vermelden waard is bijvoorbeeld dat de Bond Beter Leefmilieu bij de Raad van State een verzoek indiende tot nietigverklaring van het Koninklijk Besluit van 28 februari 1994 betreffende het op de markt brengen van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, juist vanwege het feit dat te weinig rekening wordt gehouden met het leefmilieu-aspect en met de bevoegdheid van de gewesten ter zake.

Ik kom bij mijn laatste punt. De gewesten en de federale overheid moeten erop aandringen dat meer middelen worden besteed aan het verder verloop van het onderzoek naar de gezondheidseffecten van pesticiden. Dit onderzoek moet op een structurele wijze plaatsvinden in overleg met de verschillende overheden. Professor Van Larebeke stelt een coördinatiecommissie voor die de effecten van diverse chemische produkten op de gezondheid screent, om een nieuwe vorm van chemische hygiëne te verwezenlijken. Dit model kunnen we als uitgangspunt

nemen. Het is overigens al gedeeltelijk opgenomen in MINA 2. In een dergelijk kader kan definitief uitsluitel worden gegeven over de aanvaardbaarheid van groepen pesticiden.

Tenslotte hopen we op initiatieven in het kader van een echt reductiebeleid, zeker met betrekking tot gevaarlijke pesticiden. Het moet ook een kwantitatieve reductie inhouden van de totale hoeveelheid pesticiden. Ons objectief – dat we overigens graag in de nogal vage MINA II hadden teruggevonden – is dat dit aantal tegen het jaar 2005 met vijftig percent moet verkleinen. Dat is geen utopie, aangezien het in Nederland en Scandinavië als concrete doelstelling wordt nagestreefd.

De voorzitter : De heer Caubergs heeft het woord.

De heer Jan Caubergs : Mijnheer de voorzitter, ik ga grotendeels akkoord met de opinie van de heer Malcorps over de bestrijdingsmiddelen. Wel maak ik enig voorbehoud. Alhoewel de meeste van die middelen giftig zijn, zijn ze niet allemaal even gevaarlijk in het gebruik. Ze moeten evenwel doelmatig worden gebruikt.

Het is van bijzonder groot belang dat degenen die sproei-stoffen gebruiken, weten waar ze mee bezig zijn. We moeten deze mensen voldoende voorlichting geven en hen wijzen op de gevaren die aan het gebruik van deze middelen zijn verbonden. Wat zich in Sint-Truiden heeft gemanifesteerd, was waarschijnlijk een ongeluk. Zoiets kan echter zware gevolgen hebben. De mensen die met bestrijdingsmiddelen omgaan, moeten dus voldoende geschoold zijn en regelmatig bijscholing krijgen. Organisaties als de Boerenbond houden zich daar ook daadwerkelijk mee bezig. Toch kan niet voldoende worden beklemtoond dat iedereen voorzichtig moet zijn.

Ik heb al mensen opgemerkt die tijdens het sproeien aan het roken waren. Bovendien droegen ze niet eens handschoenen, alhoewel hun produkten door de huid kunnen dringen. Dit soort toestanden moet worden vermeden. Deze mensen moet worden gewezen op het belang van de juiste voorzorgsmaatregelen. Ze moeten bijvoorbeeld ook weten dat ze niet mogen sproeien bij windiger weer.

Mijnheer de minister, ik weet niet of op dat vlak controle mogelijk is. Kan men via de media laten omroepen dat een dag niet geschikt is om te sproeien? Bovendien kennen we het belang van de bijen voor het bevruchtingsproces in de fruitteelt. Men mag daarom niet sproeien als er planten in bloei staan.

Wij hebben een bedrijf en gebruiken ook sproeistoffen, omdat het in sommige gevallen niet anders kan. Nochtans hebben we ervaren dat veel sproeien nadeliger is dan niet sproeien. Op lange termijn zijn er immers meer insecten waar veel is gesproeid dan waar helemaal niet is gesproeid. Daarom sta ik op dat punt volledig achter de heer Malcorps.

De voorzitter : Ik stel voor om de vraag om uitleg van de heer Huybrechts tot minister Kelchtermans over een uitbatingsvergoeding verleend aan de NV De Ceuster, te laten aansluiten bij deze interpellatie. (*Instemming*)

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de minister, ondanks de bezwaren van zowel het gemeentebestuur van de Kempense gemeente Grobbendonk, als de Bestendige Deputatie van de provincie Antwerpen, heeft u toch een uitbatingsvergunning verleend aan de NV De Ceuster voor de opslag en het verpakken van methylobromide en chloorpicrine aan de Industrieweg in Grobbendonk. Het gaat niet om kleine hoeveelheden, maar om enkele tientallen tonnen uiterst giftige stoffen. Naast de genoemde instanties oordeelde ook de gezondheidsinspectie in zijn advies dat deze stoffen een groot risico inhouden voor de gezondheid van de werknemers en de omwonenden.

Waarom heeft u een uitbatingsvergunning verleend aan NV De Ceuster ? Vindt u het verantwoord dat dergelijke grote hoeveelheden uiterst giftig materiaal worden opgeslagen op amper 200 tot 300 meter van een woon- en recreatiegebied, en vlak naast het Albertkanaal waaruit drinkwater wordt geput ? Als ik me niet vergis, bepaalt de Vlarem-wetgeving dat methylobromide op minstens 500 meter van een woon- of recreatiegebied moet worden opgeslagen.

Bent u bereid om uw besluit alsnog te herroepen ? Zal u er bij uw federale ambtsgenoot Pinxten op aandringen om het gebruik van methylobromide te verbieden ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, de interpellatie van de heer Malcorps handelt over het dossier in het algemeen, en bevat een aantal concrete vragen. Deze zijn erg technisch van aard, wat in de materie van deze vergunningen ook logisch is. Er komt immers heel wat scheikunde te pas aan de vergunningsvoorwaarden en de indeling van Vlarem I en de sectoriële normen van Vlarem II.

Het aanmaken, formuleren, opslaan en vervoeren van pesticiden wordt enerzijds geregeld door het federale KB van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, verkopen en gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, dat op zijn beurt de Europese richtlijn 414 van 1991 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen implementeert. Anderzijds is er Vlarem. In de indelingslijst van Vlarem worden in rubriek 5.3 de opslagplaatsen voor biociden – dit zijn pesticiden, herbiciden, insecticiden en dergelijke – ingedeeld in klasse 3 wanneer ze worden opgeslagen in hoeveelheden van 1,5 tot twee ton, en in klasse 2 als dit gebeurt in hoeveelheden van meer dan twee ton. Voor klasse 3 geldt de meldingsplicht, en voor klasse 2 de vergunningsplicht.

Samenstellingen, zoals methylobromide, ressorteren onder klasse 1. Het bedrijf De Ceuster is een klasse 1-inrichting omwille van nog andere elementen in het dossier. Van daar dat het beroep bij de Vlaamse regering terecht komt en niet bij de bestendige deputatie. Klasse I start bij de bestendige deputatie en wordt gefinaliseerd door de Vlaamse regering. Klasse 2 start bij de gemeente en wordt gefinaliseerd bij de bestendige deputatie.

Titel twee van het recent door de Vlaamse regering goedgekeurde Vlarem, vermeldt in hoofdstuk 5.5 de sectoriële milieuvorwaarden. Vlarem I was de indelingslijst, Vlarem II geeft, in functie van de aanvraag, ook de sectoriële normen. Daarin onder meer de afstandsregel van 100 m voor de exploitatie van bedrijfsgebouwen en opslagruimte in een woon-, park- of recreatiegebied. En niet 500 m, zoals mijnheer Huybrechts beweert.

Aan deze algemene inleiding wil ik nog graag het dossier De Ceuster koppelen. De aanvraag werd op 10 maart 1995 ingediend bij de bestendige deputatie. Op 16 maart werd deze aanvraag ontvankelijk en volledig verklaard. Dat is belangrijk voor de verdere bepaling van de termijnen. De aanvraag betrof de opslag van maximaal 66 ton methylobromide en 18 ton chloorpicrine, het conditioneren van biociden en het opslaan van veevoeders. De aanvraag betreft een nieuwe fabriek. De afvulinstallatie van methylobromide wordt overgeplaatst van de huidige vestingsplaats, ook in Grobbendonk. Het betreft hier dus een herlocalisatie. De nieuwe fabriek wordt ingeplant in industriegebied, op terreinen tussen de autoweg Antwerpen-Luik en het Albertkanaal. De dichtstbijzijnde woongebieden liggen op 250 m van het geplande bedrijfsgebouw. Dit valt dus binnen de afstandsregel van 100 m van Vlarem II. Voor deze inrichting is geen veiligheidsrapport vereist. De aanvrager liet toch een dergelijk rapport opstellen door een erkend deskundige. Volgens deze veiligheidsstudie wordt het risico, inherent aan de exploitatie, als aanvaardbaar beschouwd. Volledigheidshalve moet ik u meedelen dat ik een aantal maanden eerder een gelijkwaardig dossier in Sint-Katelijne-Waver weigerde, ondanks een gunstig advies van de milieuvergunningsadministratie. Daar ontbrak echter het element herlocalisatie.

Ik wil eerst verder gaan met de procedure. In eerste aanleg, op het niveau van de bestendige deputatie, liep het openbaar onderzoek van 27 maart tot 26 april 1995. Tijdens dit openbaar onderzoek werd geen enkel bezwaar geuit. Het college van burgemeester en schepenen van Grobbendonk verleende op 9 mei 1995 een gunstig advies voor de opslag van 66 ton methylobromide en 18 ton chloorpicrine.

De heer Pieter Huybrechts : Een gedeeltelijk gunstig advies, indien ik me niet vergis.

Minister Theo Kelchtermans : Inderdaad, een gunstig advies onder bepaalde voorwaarden. Hetzelfde college van

Kelchtermans

burgemeester en schepenen verleende een nieuw advies op 22 augustus 1995. Toen werden ze blijkbaar enige onrust gewaar en meer dan vijf maanden na de verklaring van ontvankelijkheid herzien ze hun advies. Buiten de in de procedure voorziene termijn. Ik kon dat advies naast me neerleggen. Dat is belangrijk in het licht van eventuele latere stappen bij de Raad van State. Het vroegere advies werd ingetrokken en vervangen door een volledig ongunstig advies. Dat werd niet openbaar gemaakt, ik was ook zo correct dit niet te doen. De provinciale milieuvergunningscommissie bracht op 16 augustus een volledig gunstig advies uit. Bij besluit van 31 augustus 1995 weigert de bestendige deputatie de vergunning, met drie stemmen voor en vier stemmen tegen. Er was dus geen consensus. Daar doet dus het politieke element zijn intrede.

Samengevat, verliep de beroepsprocedure als volgt. De gewestelijke milieuvergunningscommissie bracht op haar beurt een gunstig advies uit op 29 maart 1996. Deze commissie – samengesteld uit 11 mensen uit de administratie en wetenschappelijke middens – oordeelt unaniem gunstig over dit dossier. Conform dit gunstig advies staat een ministerieel besluit van 30 maart 1996 de vergunning in beroep toe. Ik geef echter toe dat ik heb gearzeld.

Mijnheer Malcorps, u zegt dat dit produkt in Nederland verboden is. Dat klopt, het is verboden als bodemontsmettingsmiddel. Het is echter niet verboden voor het ontsmetten van lokalen en ruimten. In Terneuzen is een groothandel in gelijkaardige produkten gevestigd.

Men maakt ook te gemakkelijk abstractie van de situatie die de eindbeslissing bepaalt. In ongeveer al deze milieudossiers is er een groep voorstanders en een groep tegenstanders. Wanneer de beslissing genomen is, put de verliezende partij zijn juridische mogelijkheden uit bij de Raad van State. Ik weet niet zeker welk standpunt de Raad van State zou innemen bij een eventueel beroep, indien in dit dossier de vergunning werd geweigerd.

Op dat ogenblik zou diezelfde beleidsverantwoordelijke worden gebrandmerkt als iemand die op een lichtzinnige manier, los van elke argumentatie, een beslissing neemt. Wat men er ook over zegt, ik herhaal dat in dit dossier de systematiek van a tot z volledig is gevolgd. En cours de route is door sommigen wel handig ingespeeld op de publieke opinie. Toen het dossier me op het einde van de rit werd voorgelegd, bleek dat alle argumenten in het voordeel van een positieve beslissing spraken. Tot zover wat het dossier De Ceuster betreft.

Ik zal nu antwoorden op de andere vragen die de heer Malcorps heeft gesteld. De vraag om – in afwachting van de herziening van de erkenning van pesticiden in het kader van een Europese reglementering – maatregelen te nemen inzake produktnormering hebben we ook aan de

federale minister voorgelegd. U zegt trouwens zelf dat dit een federale bevoegdheid is.

Net als mijn voorganger, de heer De Batselier, maken we gebruik van alle bestaande mogelijkheden om in de vergunningen een aantal normen, zowel inzake emissie als inzake immissie, op te leggen. Deze bevoegdheid komt immers volledig toe aan het Vlaams Gewest.

U zegt dat het van groot belang is dat de immissiegrenswaarden worden vastgelegd. De immissiegrenswaarden voor pesticiden zijn opgenomen in titel II van het Vlarem. Aminoal, en ook de bevoegde Vlaamse instellingen van openbaar nut zoals de VMM, maken in onderling overleg verder werk van een technische evaluatie van de milieukwaliteitsnormen op hun ecologische en economische haalbaarheid.

Ik moet de uiteenzetting van de heer Caubergs, een man uit de praktijk, sterk nuanceren. Maar ook volgens hem kan men het gebruik van pesticiden onder bepaalde voorwaarden niet helemaal vermijden. Af en toe moet men de balans maken.

Toen we met de milieuboot op het kanaal voeren, langs de prachtige jaagpaden die in Vlaanderen overal opduiken, werd de vraag gesteld of er op deze jaagpaden ook herbiciden werden gebruikt. De technisch beambte antwoordde : in zeer beperkte mate. Dit lokte enige verwondering uit.

Men moet echter een keuze maken. Ofwel stelt men het gebruik van herbiciden op termijn in vraag en aanvaardt men het peperdure onderhoud van deze jaagpaden. Er wordt wel zeer veel op gefietst, maar er komt relatief weinig vervoer op dat het onkruid weghoudt. Ofwel helpt men de natuur een beetje, zodat de jaagpaden niet worden overwoekerd en dus ook voor recreatie ter beschikking blijven. Het is maar de vraag of het milieu met dit dilemma is gediend.

Als men de natuur niet een handje toesteeft, jaagt men binnen de kortst mogelijke tijd een andere groep frontaal tegen zich in het harnas, omdat het onverantwoord is dat een overheid haar recreatieve infrastructuur niet elementair onderhoudt. Er werd toen verzekerd dat er geen andere oplossingen zijn.

Volgens de heer Caubergs moet men telkens de kosten tegen de baten afwegen. Er spelen echter verschillende belangen. De discussie draait om de ecologische, maar ook de economische haalbaarheid.

In de plaats van methylbromide kan men voor ontsmetting ook stoom gebruiken, maar qua kosten-baten is dit geen volwaardig alternatief. Ik herhaal dat, indien men op een bepaald moment binnen een Europese context een algemeen verbod oplegt, iedereen op dezelfde lijn staat. Als men het echter van land tot land bekijkt, voeren we een-

Kelchtermans

zelfde discussie als die over de BTW-tarieven in de sierteelt.

Wat het gebruik van bestrijdingsmiddelen betreft, heeft minister Van Rompuy, bevoegd voor landbouw – ook op mijn vraag en naar aanleiding van de discussie over het Mestactieplan – op 9 mei jongstleden de regering in kennis gesteld van de installatie van een werkgroep die als opdracht heeft een code voor goede landbouwpraktijk uit te werken.

Dat wordt trouwens ook gesuggereerd in de Europese aanbeveling. De werkgroep Landbouwbestrijdingsmiddelen onder leiding van de administratie Land- en Tuinbouw bestaat uit afgevaardigden van ALT, de Vlaamse Milieumaatschappij en Aminoal. Ze heeft uitdrukkelijk als opdracht de maatregelen tot vermindering van de toevoer van pesticiden in het aquatisch milieu te realiseren, overeenkomstig de besluiten van de Noordzeeconferentie en andere internationale conferenties.

Ik kan u de lijst overhandigen van alles wat daarin aan bod komt. Ik citeer er even uit. Deze code moet overeenkomstig bijlage 2a van de Nitraatrichtlijn – dit is een Europese richtlijn – minstens volgende bepalingen omvatten : de periodes die niet geschikt zijn voor het op of in de bodem brengen van een meststof ; het op of in de bodem brengen van een meststof op steile hellingen ; het al dan niet in de bodem brengen van een meststof op drassige, ondergelopen, bevroren of met sneeuw bedekte grond. Al deze zaken worden geregeld in het MAP, maar komen terug in de Code voor Goede Landbouwpraktijk. Er moet immers veel meer op vrijwillige basis worden geregeld. Er is een convenant met de sector nodig.

Ik vervolg mijn citaat omtrent de bepalingen. De voorwaarde voor het op of in de bodem brengen van mest in de nabijheid van waterlopen – ook dit wordt geregeld in het MAP – ; de capaciteit en bouw van opslagtanks voor dierlijk mest, inclusief maatregelen ter voorkoming van waterverontreiniging veroorzaakt door het wegstromen en wegglekken in grond- en oppervlaktewater van vloeistoffen die dierlijk mest en afvalwater van opgeslagen plantaardig materiaal bevatten. Dat laatste hebben we nog niet geregeld in het MAP. We zullen dit dus doen via de Code voor Goede Landbouwpraktijk.

Ik besluit het citaat : de methode voor het op of in de bodem brengen van zowel kunst- als dierlijk mest, inclusief de hoeveelheid en gelijkmatigheid van de verspreiding waarmee de afvoer van nutriënten naar het water op een aanvaardbaar niveau wordt gehouden. Al deze punten zijn dus in belangrijke mate geregeld in het MAP, behalve het vijfde. Dat is wel gedeeltelijk in Vlarem II opgenomen. Zoals gezegd wordt het mee opgenomen in deze Code.

De werkgroep Landbouwnutriënten en de werkgroep Landbouwbestrijdingsmiddelen zullen deze code samen opstellen en daartoe samenwerken met het federale departement. Over het vervolg kan u zich laten informeren.

Uw vierde vraag ging over het overleg met de minister van Volksgezondheid. Dat is geregeld in het KB van 28 februari 1994. Dat geldt voor de informatieplicht, de reglementering, de etikettering en andere aspecten. We moeten de toepassing opvolgen. De voorlichting is in die context een belangrijk gegeven. Die moet worden verzorgd door de beroepsvoorlichters en de professionele organisaties. De Code voor Goede Landbouwpraktijk is daarbij een nuttig instrument. Het is uiteraard simplistisch om te veronderstellen dat daarmee alles is opgelost.

In verband met uw vijfde vraag over het bermbesluit en zijn toepassingen weet ik dat men zich elk jaar op het randje van het toegestane begeeft. Men mag inderdaad geen uitzonderingen aanvaarden als het echt om bermen gaat. De opdracht om dit te controleren en te inspecteren zit bij de afdeling Natuur en Administratie. De jongste tijd hoor ik daar minder klachten over dan in het verleden. Blijkbaar raakt de regel ingeburgerd en is men voldoende geïnformeerd over de consequenties.

Uw zesde vraag handelde over de betrokkenheid van de gewesten bij de herziening van de erkenningsdossiers. We hebben contact opgenomen met de federale minister van Landbouw opdat hij ons zou betrekken bij de procedure tot erkenning. Er is een voorstel om dit ook te doen bij het bepalen van de standpunten over deze dossiers.

Het doet me plezier van de heer Malcorps ook een positieve commentaar op MINA II te horen. Hij zegt een belangrijke ontdekking te hebben gedaan, namelijk dat het niet 50 jaar maar 5 jaar duurde om dit af te ronden. Dat MINA-plan is een technisch-wetenschappelijk plan, de vrucht van het werk van de beste milieudeskundigen die we momenteel hebben. Dit plan ligt ter inzage en ter discussie. We verwachten een inbreng van technisch-wetenschappelijke en professionele organisaties. Ik hoop dat ook de gemeentebesturen een ernstige inspanning inzake sensibilisering en informatie leveren. Het resultaat zal een richtsnoer zijn voor de volgende vijf jaar. De reductie van pesticiden, herbiciden en andere biociden zal daarvan ongetwijfeld deel uitmaken.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik ben uiteraard blij met de antwoorden van de minister. Ik kreeg zelfs antwoorden op vragen die ik niet stelde.

MINA II loopt volgens ons mank en dit dossier is daar een illustratie van. U somt heel wat verspreide initiatieven op. Onze voornaamste kritiek is dat er geen duidelijke doelstellingen worden vooropgesteld. De doelstellingen zijn vaag en omzwachteld. Het is zeer moeilijk een derge-

Malcorps

lijk beleid te evalueren en daarover inspraak te verlenen. Ik maakte het gisteren nog mee tijdens een hoorzitting over het MINA-plan in Antwerpen. De ambtenaren debiteerden een aantal algemene, zeer verdienstelijke principes. Waarover men echter inspraak krijgt, wat te doen, is echter helemaal niet duidelijk.

Ook inzake pesticiden is het op dit ogenblik niet duidelijk waar men naar toe wil. Niet alleen mijn partij, maar ook de MINA-raad en de milieubeweging vragen heel duidelijk een ernstig pesticidenreductieprogramma. Er moet een duidelijke norm vooropgesteld worden, tegen een bepaald jaar. Ik stel 50 percent reductie voor tegen het jaar 2005. U zegt soms dat wij in Europese context tot de ecologische koplopers behoren. In dit dossier is dit zeker niet het geval. Laten we voor een aantal produkten, zoals bijvoorbeeld DNOC en methylbromide, het voortouw nemen. We kunnen ook op het federale niveau daartoe aandringen. Daar bepalen de landbouwkundige middens welke pesticiden worden toegelaten of erkend. Laat ons een beleid voeren met concrete doelstellingen en met een concrete timing.

Dit moet duidelijk worden verscherpt zodanig dat men daarover uitspraak kan doen, dat een aantal organisaties zich kunnen verzetten en dat burgers zich daarbij kunnen aansluiten. Maar wat nu voorligt, is zo vaag, zowel wat u nu naar voren brengt, als wat in MINA II staat. Ik betreur dat ten zeerste.

Mijnheer de minister, wat de NV De Ceuster betreft, blijft u zich verschuilen achter een advies van de gewestelijke milieuvergunningcommissie. U blijft zich verschuilen achter de mogelijke reactie van de Raad van State, nadat u een dergelijke beslissing hebt genomen op basis van een aantal feiten die zich in de procedure hebben voorgedaan. Wat ik mis, is een beleidsvisie. U durft uw nek niet uitsteken.

Niemand zal ontkennen dat er vanuit de milieubewegingen is gelobbyd. Het is duidelijk dat Greenpeace één en ander heeft aangewakkerd en een aantal mensen heeft wakker geschud. Dat is ook hun goed recht en hun plicht. Het betekent ook dat een aantal gemeente- en provinciebesturen zich weinig bewust waren van de consequenties van de inzet van methylbromide, en zeker wat de aantasting van de ozonlaag betreft. Greenpeace heeft zich van een belangrijk voorlichtingstaak gekwet. Dit is niet alleen belangrijk voor gemeente- en provinciebesturen. Op gewestelijk niveau hebt u een verantwoordelijkheid te nemen en kunt u anticiperen. Inzake de produktie van pesticiden en de bescherming van de ozonlaag – wat weliswaar niet volledig tot uw bevoegdheid behoort – kunt u proberen uw verantwoordelijkheid te nemen. Ik stel het tegendeel vast. In feite verschuilt u zich achter een aantal procedureregels, die u hebt opgenoemd, om de vergunning voor twintig jaar goed te keuren en alles bij het oude

te laten. Maar over enkele jaren kan alles op Europees niveau aan het schuiven gaan. Het verhaal van methylbromide is immers zeker niet af. We blijven dus, zowel in België als in Vlaanderen, een beetje achterop hinken. We sluiten het peloton in de plaats van de voorhoede te nemen en een aantal progressieve landen te vervoegen die op dit vlak duidelijker partij durven kiezen. Zij stellen duidelijk dat de aantasting van de ozonlaag zo'n groot probleem is dat er moet worden opgetreden.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Ik wil nog even inspelen op wat de heer Malcorps heeft gezegd. Het was wel nodig dat Greenpeace nuttig werk leverde, want het was een gemeenteraadslid van Agalev die in de milieuraad in eerste instantie dit dossier mee heeft goedgekeurd. Dit even terzijde. *(Reactie van de heer Johan Malcorps)*

Mijnheer de minister, als ik uw argumentatie aanhoor, dan twijfel ik er niet aan dat u louter technisch en juridisch gezien in uw recht staat om deze vergunning toe te kennen. Maar anderzijds kunt u ook niet om het feit heen dat de gezondheidsinspectie in haar advies oordeelde dat deze stoffen een groot risico voor de omwonenden inhouden. U spreekt terecht over een herlokalisatie van het bedrijf, dat eerst in Grobbendonk was gevestigd. Maar toen lag het bedrijf op vele honderden meters van omwonenden, terwijl het nu tot op 200 à 250 meter nadert. Blijkbaar is de wettelijke norm 100 meter, en niet 500 meter, zodat men er dus niet veel aan zal kunnen doen. Dit neemt echter niet weg dat die mensen met recht en reden uiterst bezorgd zijn over het feit dat een dergelijke grote hoeveelheid giftige stoffen in hun onmiddellijke nabijheid komt. Of dat nu 100 meter of 200 meter is. Wettelijk gezien maakt het een gigantisch verschil uit, maar louter praktisch durf ik daar toch aan twifelen.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Als men een beslissing neemt, die afwijkt van het advies van de gewestelijke milieuvergunningcommissie, wordt men gekapitteld. Op dat ogenblik kan het argument worden gebruikt dat men een politieke beslissing neemt die afwijkt van het advies van de administratie. Maar de dag dat men de gewestelijke milieuvergunningcommissie, die unaniem adviseert en representatief zou moeten zijn voor de verschillende materies die in zo'n dossier aan bod komen, volgt, zegt men dat men zijn politieke verantwoordelijkheid had moeten nemen. Dat is een wat eigenaardige logica. Als dat systematisch gebeurt, dan zit een milieuminister, net als andere ministers die met vergunningendossiers worden geconfronteerd, bestendig op los zand. Ik vraag me af wat de gedragslijn moet zijn bij de vele beslissingen die politieke overheden nemen, indien men telkens de politieke opportuniteit van een advies moet beoordelen, dat weliswaar

Kelchtermans

niet bindend is, maar dat de administratie, op welk niveau ze zich ook situeert, hen voorlegt.

Ik heb ze niet gevolgd in Sint-Katelijne-Waver, omdat ik vond dat de herlokalisatie daar niet opging. Daar heeft de pers niet de minste ruchtbaarheid aan verleend. (*Opmerking van de heer Pieter Huybrechts*) Ik vraag niet om die aandacht. Ik wil alleen het verschil in persbelangstelling aantonen tussen een beslissing die wordt gecontesteerd door velen en een beslissing die enkel wordt gecontesteerd door de ondernemer.

We hadden daar een argument dat hier niet van toepassing is. Hier gaat het om een herlokalisatie, waar bovendien een veiligheidsrapport, dat wettelijk niet eens vereist was, werd bijgevoegd. Dat rapport gaf ondermeer een antwoord op de terechtte vraag van de omwonenden.

Een ander belangrijk gegeven is dat de opslagplaats langs de waterweg is gevestigd. Met het oog op de mobiliteit en de watergebonden activiteiten is dit een stimulans. Men zal beweren dat op die manier het risico alleen maar groter wordt, maar dat klopt niet. Het veiligheidsrapport garandeert dit uitdrukkelijk. Bovendien toont het dossier aan dat het bedrijf nog nooit problemen heeft gehad met de veiligheid.

De voorzitter : Mevrouw De Maght-Aelbrecht heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Ik wil een informatieve vraag stellen omdat ik de streek waar het bedrijf is gevestigd, niet goed ken. Betekent herlokalisatie dat er een nieuwbouw is opgericht ?

De voorzitter : Er ligt een KMO-zone.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Het gebouw staat er dus nog niet ?

Minister Theo Kelchtermans : Neen, maar volgens mijn informatie heeft de gemeente de bouwvergunning afgeleverd.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Ik vind het belangrijk om dat te weten en daarom heb ik ook de vraag gesteld. We hebben allemaal de mond vol van het op plaatselijk niveau situeren van de verantwoordelijkheden. We moeten dan ook weten waar we het over hebben. We moeten immers daadwerkelijk die verantwoordelijkheid

ter plaatse opnemen, in samenwerking met alle betrokken partijen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : De milieuvergunningscommissie heeft haar opdracht. Ze moet in het kader van de bestaande wetgeving een advies uitbrengen.

In een aantal gevallen, zoals dat van NV De Ceuster in Grobbendonk of Maes-Elen in Schoten, komt de procedure in beroep op een hoger niveau terecht. Het kan gaan om een politiek niveau. Ik heb het over politiek in de goede betekenis van het woord. Dat houdt in dat er ook rekening wordt gehouden met de factoren die los van de bestaande regelgeving in het geding zijn. In het concrete geval van methylbromide gaat het om de ontwikkelingen op wereldschaal. Methylbromide wordt beschouwd als een ozonvretend produkt, en zal misschien op korte termijn worden verboden. Er is nu al sprake van een uitfasering – ik geef een letterlijke vertaling van het Engelse phasing out. In het geval van Maes-Elen kan men dan weer pleiten voor een verscherping van de regeling voor de afvalolie. Ik heb het daar in de plenaire vergadering al over gehad.

Los van het advies van de milieuvergunningscommissie kunnen dus een aantal politieke vragen worden gesteld, die in een dossier de doorslag kunnen geven. Zelf heeft u op die manier gehandeld in Sint-Katelijne-Waver door het advies niet te volgen. Er is nu eenmaal een verschil tussen de taak van de milieuvergunningscommissie en die van de politiek verantwoordelijke. Als die commissie bijna automatisch een positief advies geeft, komt dat door de onduidelijkheid over de intenties van het pesticidenreductiebeleid. De overheid moet hier haar conclusies uit trekken en de regelgeving verbeteren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

We gaan verder in besloten vergadering.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.35 uur.*